

АКТИВІЗАЦІЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК НАПРЯМ УДОСКОНАЛЕННЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНУ

Вступ. Важливою умовою набуття запланованих напрямів розвитку економіки регіону, виконання намічених завдань, є активізація інноваційних процесів. Інноваційна діяльність є головним джерелом ефективного функціонування сучасного промислового виробництва.

Аналіз літературних джерел показав, що останнім часом проведено достатню кількість теоретичних та аналітичних досліджень як інноваційного процесу в цілому, так і його складових за різними ознаками та характеристиками. Питанням інноваційного розвитку регіонів та інноваційним аспектам формування регіональної економічної політики приділяють увагу відомі науковці, зокрема Л.К.Безчасний, М.В.Волков, А.С.Гальчинський, В.М.Геєць, С.В.Колодинський, Л.І.Нейкова, Л.О.Омелянович та багато інших. Узагальнюючи ці наукові здобутки, слід зазначити відсутність комплексних досліджень інноваційної активності підприємств та установ на рівні регіонів.

Метою нашого дослідження є аналіз стану інноваційних процесів на промислових підприємствах, визначення ролі та значення інноваційних перетворень в регіоні, а також обґрунтування рекомендацій щодо поширення використання інновацій в практичній діяльності суб'єктів господарювання.

Результати дослідження. Визначення і суть поняття “інновації” перебуває в постійному розвитку й доповнюється певними аспектами, що враховують особливості сучасного етапу розвитку суспільства. Але всі економісти згодні, що “інновації – необхідна умова розвитку виробництва, підвищення якості та збільшення кількості продукції, появи нових товарів і послуг” [1, с. 11].

Вивчення стану інноваційної діяльності в промисловості Одеської області протягом 1998-2005 рр. свідчить про її нестабільний розвиток. У 2005 р. інноваційну діяльність здійснювало 49 промислових підприємств, що склало 13% від загальної кількості, проти 42 (10,8%) у 2004р., 61 (15,3%) у 2003р. та 16 (3,3%) у 1998р. [2,с.7]. Інноваційні роботи виконували в основному підприємства оборонної промисловості. Провідна роль серед видів промислової діяльності за сумою загальних інноваційних витрат належить підприємствам хімічної та нафтохімічної промисловості (43,9% від загального обсягу витрат на технічні інновації). Інноваційно-активних підприємств діяло більше двох п'ятих у харчовій промисловості, кожне четверте у машинобудуванні, сьоме у хімічній та нафтохімічній промисловості. Найбільш схильними до інновацій були підприємства м. Одеси, на які приходиться більше половини кількості інноваційно-активних підприємств. В той же час частка інноваційно-активних підприємств (0,2%) – одна з найбільш низьких серед регіонів України. По

рівню витрат на інновації Одеська область займає 11-е місце в країні. При цьому 61% цих витрат прийшлося на 3 підприємства, у тому числі ВАТ «Лукойл - Одеський нафтопереробний завод» і Припортовий завод. 18 інноваційно-активних підприємств (44%) були збиткові.

У грошовому виразі за 2005 р. витрати на науково-технічні дослідження й розробки зросли в 4,7 рази та склали 30,1 млн. грн. проти 6,4 млн. грн. у 2004р. Ваговими факторами, що стримували інноваційну діяльність протягом останніх років, на думку керівників підприємств були: нестача власних коштів (86,4% промислових підприємств області); великі витрати на нововведення (49,9%); недостатня фінансова підтримка держави (44,6%); високий економічний ризик (32,5%); відсутність фінансових коштів у замовника (27,6%).

В Одеській області функціонує 74 організації, які виконують дослідження та розробки більш як з десяти галузей науки. Область посідає 6-те місце в Україні по кількості наукових організацій, 7-ме – по чисельності наукових працівників основної діяльності та по кількості закінчених розробок, 8-ме – по обсягу виконаних науково-технічних робіт [2, с. 4].

В останні роки в одеському регіоні проблемам інноваційного розвитку приділяється значна уважність. Ці питання вносяться в програми соціально-економічного розвитку області, які складаються щорічно. Розроблена регіональна програма науково-економічного та інноваційного розвитку Одеської області на 2004-2007 роки. Існує ряд структур, які сприяють упровадженню досягнень науково-технічного прогресу в виробництво, зокрема, обласне відділення Державної агенції інвестицій та інновацій.

Виходячи з державної політики України щодо забезпечення сталого економічного розвитку, зміцнення ринкових основ економіки, створення реальних передумов та механізмів вступу України до Європейського Союзу, доцільним стає формування засад економічного зростання регіонів, які не тільки відповідають державній стратегії зростання, але і враховують свій внутрішній потенціал. Саме така стратегічна цілеспрямованість регіонів викликає до утворення нові форми управління. Одним з таких напрямків є створення технопарків як найбільш перспективної форми організації регіональних науково-виробничих комплексів.

Перший технопарк – Вінницький – був створений групою вчених в березні 1993 року. За ініціативою Національної академії наук України було створено чотири технопарки: «Півпровідникові технології та матеріали, оптоелектроніка та сенсорна техніка», м. Київ; «Інститут монокристалів», м.Харків; «Інститут електрозварювання ім. Б.Є. Патона», м. Київ; «Вугльомаш», м.Донецьк.

Технологічні парки – це сучасні інноваційні структури, що поєднують науково-дослідні, технологічні та виробничі підприємства, створюються саме з метою забезпечення якнайшвидшого впровадження результатів науково-дослідних і дослідно-конструкторських розробок, різних винаходів у промисловість і бізнес. Головна ідея створення технологічних парків – комплексна організація наукомісткого виробництва та максимальне сприяння виникненню й запровадженню нових технологій. Головна ціль технопарку –

залучення інвестицій для фінансування компаній, які використовують високі технології, розроблені на підставі новітніх досліджень. Одне із завдань співробітників технопарків – переклад технічного бізнес-плану на мову доступну фінансистам, - фінансовий бізнес-план. Таким чином, технопарк має бути своєрідним інтерфейсом між володарем перспективної наукової розробки та фінансовими установами.

Стратегічний напрямок діяльності технопарків полягає в таких їх спроможностях:

- прискорювати підвищення рівня продуктивності виробництва;
- забезпечувати прискорення збільшення обсягів виробництва;
- прискорювати структурні зрушення, сприяти перерозподілу ресурсів на перспективних напрямках суспільно-економічного розвитку;
- поліпшувати статус країни в глобальній економіці та національну конкурентоспроможність.

Економічний розвиток без активізації його інноваційної складової веде до поступового вичерпання резервів екстенсивного розвитку та наростання загрози економічної депресії. Враховуючи результати економічного розвитку України, можна стверджувати, що перехід національної економіки в режим динамічного розвитку, ґрунтований на інвестиційно-інноваційному створенні нових ресурсів, потребує використання нових форм господарювання, однією з яких є технологічні парки.

Висновки. Активізація інноваційної діяльності дедалі більше стає підвалинами, що визначають економічну міць країни та її перспективи на світовому ринку. В Україні накопичено великий масив науково-технічних розробок і винаходів, створено мінімально достатні умови для потужного поштовху до розгортання інноваційних процесів. Відповідно до практичних завдань розвитку національної інноваційної системи необхідно впроваджувати нові форми господарювання, до яких відносяться технопарки. Інноваційна стратегія технопарків сприятиме консолідації зусиль наукових і бізнесових кіл суспільства на оптимальному комплексному вирішенні проблеми концентрування наукових ідей, впровадження їх у виробництво, що своєю чергою має призвести до підвищення рівня прибутковості підприємств і забезпечити пришвидшення темпів економічного розвитку країни в цілому.

Література.

1. Денисенко М.П., Риженко Я.В. Стратегічна місія інноваційної діяльності та шляхи її активізації в Україні // Проблеми науки. – 2007. - № 6. – С. 10-16.
2. Наукова та інноваційна діяльність в Одеській області // Статистичний збірник. – 2006. – 109 с.